

tíðindablaðið sosialurin

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevandi: p/f sosialurin
F/ritaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller
Lýsingar: Árni Joensen
Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Undanstøkkirnar miklu

oddagrein

Í HESUM DØGUM siggja vit javnan alnalangar frágreiðingar í bløðunum samfelagsviðurskipti, sum ikki eru sum tey skulu vera — og so langt frá tí. Tað eru viðurskipti á landsplani og tað eru viðurskipti á kommunuplani. Eitt nú skattaviðurskiptini, samferðsluviðurskiptini, ávikavist eitt landsnálg og eitt kommunumál.

Í FYRRA færinum siggja vit leygar-dagin Dimmalætting gera nóg burtúr skattainnkrevjingini, sum nú er komin so útavlagi í afturhond, at tað er skomm at siga frá, at vit hava eitt ábyrgdarstýri við nakrari sum helst ætlan ella vilja, her gongur sjón fyrir søgn, tað er sum best at skulka sær undan at eiga ábyrgdina, men heldur at leggja málið so fram í ljósið, at fólk halda, at tað eru tey sum starvast í teirri almennu umsitingini, sum hava alla ábyrgdina av at tað er so útavlagi vónaligt við umsitingarapparatinum.

SJÁLVSAGT er tann fulla ábyrgdin landsstýrisins, men teir sum hava átiðið sær leiðsluna av land-

sins viðurskiptum eru alt annað enn førir fyrir at stýra. Tað er neyvnan stjórin á Gjaldstovuini, sum hevur ábyrgdina av skattaefirstøðuni, ei heldur tey sjúku ella tey, sum eru undir útbúgving, sum eiga alla skattaefirstøðuna, so sum Dimmalætting letur skina íggjøgnum, tað er aleina leiðslan í Tinganesi, sum ikki er før fyrir at halda umsitingini gangandi.

SOMULEIÐIS er at siga um býráðsleiðsluna í Havn. Vit søu í longum brævi í Sosialinum leygar-dagin hvussu borgarstjórin letur leiðsluna í Javnaðarflokkinum hava alla skuldina fyrir at bussleiðin í Havn er komin í eitt so vónaligt skil. Leiðslan í Javnaðarflokkinum hevur ikki nakað sumhelst við hetta mál at gera. Men borgarstjórin, sum ikki undir nokrum umstøðum vil lata aðrar fáa leiðsluna í býarumsitingini, hevur veruligu ábyrgdina av, at so vónaligt skil er í samferðsluviðurskiptinum í Havn. So leingi sum borgarstjórin eitur Poul Michelsen, er tað hesin, sum hevur ábyrgdina.

SO EINFALT er tað. At borgarstjórin ikki toli at vera ámyndur um hesa ábyrgd er ein onnur søga. Undanstøkking er eingin loysn.

Hvør ræðist Breckmann & Co?

Tað er ikki eiti á, sum vinstrasinnadur menta-men og politikarar eru farnir at frøa høgavongin í seinastuni. Oli Breckmann man hann gneggja sær um hendurarn. Eitt satt popularitetsupplag man fara at vera úrslitið úr hesi organiseraðu reklamu frá vinstrasinnadum, ein gáva til Breckmann-harkaliðið á Dagblaðnum og í Fólka-flokkinum. Tað er næstan so at ein skammast við at vera vinstrasinnadur, tá ein grunar hvussu nógva psykiska megi og sam-felagsligan mátt fólk tímir at leggja í eini herferð móti einum íspegli, sum bert ynskir slíka herferð vælkomna.

Tað man vera av tí at vinstravend fólk í veruleikanum ræðast fólk sum

Breckmann. Og so má spyrjast: hvi ræðast vinstravend frælslynt fólk Breckmann?

Sjálvr persónurin hevur ikki so nóg virði. Ikki hevur hann vist nakrar serligar talentir, og fjaldar talentir hevur hann neyvnan. Kanska er hann verður eitt stökmerki eftir champanjuflokkuproppi uppi undir loftinum í finustovu tá hann fekk húgvuna.

Men tað sum bæði Hanus, Jóannes og onnur ræðast, man vera tað vald hesin maðurin og líkar hans hava. Og hvør hevur givið honum tað? Ikki minst stórir partur av føroyska fólkinum. Tey flestu í Føroyum eru rætt-liga høgarsinnad politiskt. Skulu vit meta, má ein

tríðingur sigast at vera sterkt høgavendur, ein annar tríðingur líkasælur í politikki, hin tríðingurin kann so býttast millum við-gongdar nationalistar, ónøgdar politikk-hatarar, javnaðarmenn við hjarta-num til vinstru, men punginum til høgri, og kanska eini 4 prosent hava somu vinstravendu áskoð-anir sum Hanus, Jóannes og vinir okkara.

Í Havn valdu gott 500 fólk Óla Breckmann við seinasta val. Er tað so hesum fólkinum, herferð skal uppgeilast móti? Um ikki, so má filosofin hjá einum fyrrverandi lög-manni, um, at «fjöldin er býtt» goðtakast. Fólkid metist sum úr lítið upplýst. Politiskt óbúgvíð. Eins og hjá ævintýraper-

sóninum «rottufangara-num frá Hammeln» eydn-aðist tað einum politisk-um bómenni at bergtaka tær neyðars sálirnar.

Danska skaldið Niels Hausgård kvað um «demokratiid»:

«Men bliver vi kloge, bare fordi vi er mange i flok? tænkt hvor kloge vi kunne blive hvis vi bare var nok, der er nu en ting, det var skønt at have vidst om de fleste er de bedste, eller bare de fleste...»

Um so vit vinstravendu skulu fara í «herferð» — sum eg ivist í at vit skulu tíma — má tað vera móti einum stórum parti av føroyska fólkinum, einum so stórum parti, at hann ikki kann lata seg «um-venda» á demokratiskan hátt aleina.

Skulu vit so fara at bita okkum sjálvi í halan? Skulu vit arbeiða fyrir at banna fólkaflokkurin og Dagblaðnum at starva? Við hvørjum vápnum?

Er tað ikki just skrivi-frælsi og demokratisk mannarættindi annars, sum verða traðkað undir fót í teim londum, vit vinstrasinnadu annars

harðliga venda okkum móti?

Hvør ger sær sjálvum eina bjarnatenastu við at fara í blaðskrivningarherferð við tí endamáli, at «steðga skrivning Dagblaðsins»?

Við á henda primitiva hátt at uppreklamera Breckmann og hansara líkar og geva honum mar-týrgloriuna á gullfati?

Arbeiðið millum vinstrasinnad má ikki fara í sama gelda spor í tí æviga rundkoyrslinum, sum føroyskur politikkur er.

Men tiverri enda kollveltingarlígg vinstra-sinnad aloftast í hesum spori, tá teir koma inn í «systemið» í Føroyum og enda inni onkrum javnaðarflokki og fáa vald. Teir gerast eins og «van-lígg borgarin».

Og hvør er tað sum gevur Breckmanninum vald uttan «vanlígg borg-ararnir»? Ein dag Dals-gård, í morgin Breck-mann, í ovurmorgin Ellef-sen?

Breckmenninir hoyra til í skipanini, sum javnaðar-menninir hava góðtikið.

Og samarbeiðið við javnaðarflokkin frá heimaftur-komnum endurumvend-um «framamonnun» úr «68»-árganginum ger tað neyvnan betri. Cirkussið heldur áfram. Grenjið veksur, men hendur nokur broyting, so eru tað hinir, sum skala sigurin heim og vælkomnan.

Aftaná at hava lisið Jó-anne og Hanus í ávikavist Sosialinum og Dimmalætting má eg spyrja: uttan teir Breck-menninir og onnur gott-fólk, sum umboða føroysku tjóðina og henn-ara framúrskarandi vit-undakappar, hvar hevði so kryddið í sosialpsyko-logiska baksminatun hjá William Heinesen verið?

Tað eru tit sum hava gjørt føroyskari mentan ta skomm at víðgera Will-iam Heinesen og Óla Breckmann í somu grein. Góðu elskaðu, brúkið tykkara væl brúklígg kreftir til annað enn Óla Breckmann.

Ravnurin flýgur um. Um náttina kemur ræðsl-an. Eg ræðist einans ræðsluna sjálva.

Heimagandi húsmóðir

Dagblaðið og fólkaflokkurin — alnir úr sama stykki!

Tað tykist veruliga, sum um onkur fólkafløks-maður er farin at skamma seg yvir ta skendsku við-ferð, sum Dagblaðið hevur givið okkara rithøvundum og listafólkinum í summar.

Í hvussu so er roynir eitt í Dagblaðnum 13. juli at fáa okkum at halda, at Fólkaflokkurin og Dag-blaðið hava einki við hvørt annað at gera. «Hvi vevja ein heilan flokk upp í alt hetta?» Hvi skal siga,

«hvi leggja fólkaflokkin undir allan óndskapin í Dagblaðnum?» spyr hetta óforskaðmað áðukudýr-ið, samundis sum tað sparkar ótt eftir teimum festu offrunum hjá Dag-blaðnum.

Men hetta gongur bara ikki!

Sjálvandi hevur fólka-flokkurin fulla og heila ábyrgd av tí, sum í hvussu so er blaðstjórin og blað-stjórulltrúin — Ó.B. og O.J.R. skriva. Teir eru settir í starv av fólka-flokkinum og kunnu bert koyrast úr starvi av stjórn fólkafløksins.

Hasa undanfærsluna kenna vit alt av væl. Hon verður tikin fram av fólka-floksins skollalaða hampa-monnum, onkundi tá ið fúlheitarnar fara út um eitt

ávist mark. Men leggið merki til, tað er sjáldan og bert um onkur, sum fólka-flokkurin møguliga kann missa nakað við at lasta, er offur.

Tá Dagblaðið oyðileggi tvær mannalagnur og tvær familjur á Tvøroyri fyrir tveimum árum síðani, mótmælti tann peni Jógv-an Sundstein ikki. Men tá friðargongin varð æru-skemd mótmælti hann.

Hvi halda tit?

Jú, tí fleiri limir úr fram-standandi fólkafløks-familjum í Havn luttóku í hesi friðargongu, og tí hann helst hevur fingið ábreiðslur frá hesi síðu.

So hatta gongur ikki — fólkaflokkurin hevur allur sum hann er ábyrgd av óhums-kuni í Dagblaðnum. Hæleren og stjæleren fær samme lón.

Tað re ein stórir spurn-ingur, um ikki Óla Breck-mann og Óla Jákup Ró-lantsson í grundini eru frægari enn allir teir «penu» fólkafløksmenninir. Hesir báðir, so grovir og illgrundaðir teir enn eru, stinga tó einki undir stólin. Teir eru, teir teir eru, og eingin kann ivast um, hvat slag av menn-iskjum og politikarum, teir eru. Men hvussu við

øllum hinum, teimum penu — teimum, sum lát-ast at vera so hampilígir — ein yvirlækni, ein bók-mentalærari í Hoydølum, ein deknur í Vesturkirkju-eini, ein skúlastjóri á Strøndum, ein stórreiðari í Sandavági, og fyrir ikki at tala um hampamannin yvir øllum hampa-monnum, floksformaðurin Jógv-an Sundstein lögtingsformaður, stats-autoriseraður grannskoð-ari og sjálv imyndin av hampilgheit! Hvussu er vorðið við hesum? Hvar standa teir?

Teir hava sjálvir givið svárið!

Teir hava tagt og teir fara framvegis at tuga og eru tí líka so sekir í Dag-blaðsins skendskheitum og forfylgning av óðrvisi hugsandi sum Ó.B. og hansara orindasveinur, Óla Jákup Rólantsson.

Ja, eru teir í grundini ikki meira sekir?

Kann tað í veruleika-num ikki krevjast eitt sindur meira av hesum monnum — eru teir nevndir, so eru teir kendir, enn av tveimum fanatik-arum sum Óla B. og Ó.J. Rólantsson?

javnaðarmaður